

**POVODOM OBILJEŽAVANJA
MEĐUNARODNOG DANA PRIMALJA**

5. svibnja 2018.

Na području današnje Hrvatske veća pozornost primaljstvu počinje se posvećivati u vrijeme Habsburške monarhije, od 1770. g., kada je carica Marija Terezija izdala Zakon o javnom zdravstvu (*Normativum sanitatum*) kojim je između ostalog reguliran i rad primalja, a nadriprimaljstvo zakonom zabranjeno. Isti normativ definira uvjete školovanja i propisuje da primalja mora položiti ispit pred liječnikom da bi dobila dozvolu za rad, odnosno da se primaljstvom mogu baviti samo licencirane primalje koje su ovlaštenje za rad dobile od županijskih ili zemaljskih liječnika ili od zemaljske sanitarne komisije.

Tek inicijativom Ivana Krstitelja Lalanguea (pravim imenom Joannis Baptiste Lalangue) odredbe navedenog Zakona počele su se sustavno provoditi u Hrvatskoj. Naime, u sve države carstva poslani su sposobni liječnici radi provođenja potrebnih reformi i otklanjanja teških zdravstvenih i socijalno-gospodarskih uvjeta, da bi poboljšali stanje u javnome zdravstvu, s najvećim težištem na smanjenju visoke stope pobola i smrtnosti. Tako, Ivan Krstitelj Lalangue carskim dekretom od 1772., na inicijativu slavnog profesora baruna Gerharda van Swietenia i osobnog liječnika carice Marije Terezije, dolazi u Varaždin, glavni grad ondašnje Hrvatske da kao banski liječnik i županijski fizik u skladu s prosvjetiteljskim idejama onoga doba provede novu organizaciju zdravstvene službe. Posebno se isticao po nastojanju da svoja znanja učini dostupnim što širem krugu ljudi pa se odmah po dolasku posvećuje izobrazbi primalja i razvoju primaljstva, iz razloga kako kaže »da ga je ganula tužna sudbina mnogih hrvatskih majki i djece, koja su stradavala u porodu ili su zbog porođajnih komplikacija ostala trajno bolesna«. Počinje organizirati prve primaljske tečajeve, koje je vodila i varaždinska primalja Elizabeta Gärtin, a koju je Lalangue poslao na usavršavanje u Beč kod poznatih profesora opstetričara, čime je postavio temelje sustavnog obrazovanja primalja, koje na prostorima današnje Republike Hrvatske datira od 1776. godine.

**Preddiplomski studij primaljstvo organizira studijsko putovanje u Beč,
gdje su u XVIII. stoljeću postavljeni temelji organiziranog školovanja primalja na
području današnje države, s posjetom rodilištu**

Medizinische Universitat Wien

Universitätsklinik für Frauenheilkunde

Abteilung für Geburtshilfe und feto-maternale Medizin